

Illus ja maitsev peet

REPRO

Kevadel ei maksa peedi külvamisega kiirustada, sest ta on üsna soojanõudlik taim. Parim aeg on mai teisel poolel.

Harilikul peedil (*Beta vulgaris*) on mitmeid kultiveeritavaid teiseid: lehtpeet ehk mangold, söögipeet ehk punapeet, söödapeet ja suhkrupeet. Nad kõik on kaheaastased taimed, mis õitsevad ja viljuvad teisel aastal. Omavahel annavad nad ka ristandeid.

Kultuurpeetide ühine esivanem pärineb Vahemere rannikult. On teada, et esimesena hakati kasvatama lehtpeeti – algul ravimtaimena, hiljem ka köögiviljana. Lehtpeet on üks vanemaid köögivilju, teda kasvatati juba 4000 aastat tagasi Babüloonias. Tõenäoliselt on lehtpeet ka söögi-, suhkru- ja söödapeedi esivanem.

Ülejäänud peediteisendid on hili-sema tekkega. Ristsõdade ajal jõudis idast Euroopasse väikese juurikaga peet, keda algul hoiti iluaias, kuid hiljem pagendati koos lehtpeediga köögiviljapeenrale. Arvatakse, et neist kahest arenesidki ülejäänud kolm juurviljaga peediteisendit: söögi-, sööda- ja suhkrupeet.

Millal külvata

Harilik peet on soojanõudlikum kui teised juurviljad. Täiskasvanud taimede lehed taluvad küll lühiajalist külma (kuni -6°), aga juurvilja kahjustab juba paarikraadine külm. Tõusmed võivad hävida isegi $2-3$ miinuskraadi juures.

Seetõttu ei maksa kevadel peedikülviga kiirustada. Parim aeg on mai keskpaik. Talviseks säilitamiseks mõeldud punapeedi võib külvata mai lõpul või juuni algul, kuid siis jälgige, et seeme ei satuks kui-va mulda.

Kuigi seeme idaneb juba $5-6^{\circ}$ juures, on optimaalne idanemistemperatuur $20-25^{\circ}$. Enne külvamist võite seemet ühe öö leotada soojas vees. Seeme tippige mulda 2 cm sügavusele ja 5–6 cm vahedega, ridade vahele jätke 25–30 cm.

Taimed tärkavad 8–17 päeva. Siis on vaja peeti kindlasti harvendada, nii et taimede vaheks reas

Kõige maitavamad on söögipeedi keskmise suurusega juurviljad.

Värvikas lehtpeet ehk mangold kaunistab peenart ja on isegi tervislikum kui spinat.